

1974 m. vasario 22 d. mirė filologijos mokslų daktarė, Leningrado valstybinio A. J. Gerceno pedagoginio instituto vokiečių filologijos katedros profesorė, TSRS rašytojų sąjungos narė Tamara Silman. Tai skaudus netekimas visiems, kas pažinojo profesorę, jos draugams ir mokiniams, kurių nemaža ji turėjo ir Lietuvoje.

Tamara Silman gimė 1909 m. Vilniuje. 1930 m. baigė Leningrado A. J. Gerceno pedagoginio instituto užsienio kalbų skyrių, 1936 m. apgynė kandidatinę disertaciją apie „audros ir veržimosi“ dramaturgiją vokiečių literatūroje, o 1942 m. apie C. Dikenso kūrybą daktaro disertaciją, kuri vėliau buvo išleista atskira knyga.

Tamara Silman paskelbė daugiau kaip 100 darbų (iš jų 8 knygos), išvertė apie 6000 eilėraščių iš vokiečių, anglų ir skandinavų kalbų, paruošė per 20 filologijos mokslų kandidatų.

Svarbią vietą Tamaros Silman mokslinėje veikloje užima literatūros tyrinėjimai, darbai apie C. Dikensą, Edgaro Po, G. Hauptmano, T. Mano, H. K. Anderseno, E. Hemingvėjaus kūrybą. Plačiai žinomi Tamaros Silman darbai iš lingvistinės stilistikos ir teksto lingvistikos, darbai apie teksto vienetų struktūrą, kuriuose lingvistika sėkmingai jungiama su poetika ir literatūros mokslu. Tai Lesingo, Vinkelmano, Getės, T. Mano, Heinės, vokiečių romantizmo stiliaus tyrinėjimai, kurie sudaro Tamaros Silman knygą „Sintaksinės stilistikos problemos“ (1967). Šios knygos vertimas ir kai kurie žymesnieji stilistikos straipsniai, išleisti Vokietijos Federatyvinėje Respublikoje pavadinimu „Probleme der Textlinguistik“, kruopštūs poetikos tyrinėjimai atsispindi tokiuose darbuose, kaip „Semantinė lyrinio eilėraščio struktūra“, „Pastabos apie lyriką“ ir kt.

Mokslinė ir pedagoginė Tamaros Silman veikla harmoningai jungiasi jos knygoje „Stiliaus analizės“ (1969). Tai kartu ir stilistikos chrestomatija, ir mokslinis tyrimas, ir rinkinys puikiai parašytų stilistikos etidų apie įvairių laikotarpių vokiečių literatūros kūrinius. Recenzijos apie šią knygą buvo išspausdintos ne tik Tarybų Sąjungoje, bet ir Vokietijos Demokratinėje Respublikoje, Čekoslovakijoje, Kanadoje.

Visą gyvenimą Tamara Silman dirbo ir pedagoginį darbą, dėstė vokiečių kalbą, skaitė paskaitas iš užsienio literatūros, vertimo teorijos, stilistikos, vadovavo aspirantų darbams. 1956—1957 m. ir 1963—1972 m. vadovavo Leningrado A. J. Gerceno pedagoginio instituto vokiečių filologijos ka-

tedrai. Tamara Silman visuomet buvo nuoširdus ir atsidavęs pedagogas, savo didele erudicija ir patyrimu dosniai dalijosi su savo mokiniais. Daugelis prisimena jos stilistikos seminarus su Leningrado A. J. Gerceno pedagoginio instituto aspirantais, taip pat pratybas su jauniaisiais vertėjais TSRS rašytojų sąjungos Leningrado skyriuje.

Tamara Silman žinoma ir kaip poezijos vertėja. Jos plunksnai priklausė H. Heinės, K. F. Mejerio, S. Georgės, H. fon Hofmanstalo, F. Freiligrato, J. R. Becherio, islandų ir airių poetų, H. Ibseno, R. M. Rilės eilėraščių vertimai, kurie rodo didelį vertėjos poetinį talentą, jos nuostabų sugebėjimą atskleisti poezijos intonaciją, vidinį muzikalumą, lyrinės nuotaikos subtilumą.

Tamaros Silman vardas susijęs ir su Vilniaus universitetu. Ji dalyvavo universiteto filologų mokslinėse konferencijose, padėjo ruošti respublikai kvalifikuotus filologus-germanistus, vadovavo ne vieno mūsų aspiranto darbui. Daugelis iš mūsų prisimena Tamarą Silman kaip plačios erudicijos mokslininkę, nuoširdžią pagalbininkę darbe, taurų žmogų.

Vilniaus V. Kapsuko universiteto
Vokiečių kalbos ir Vokiečių filologijos katedra